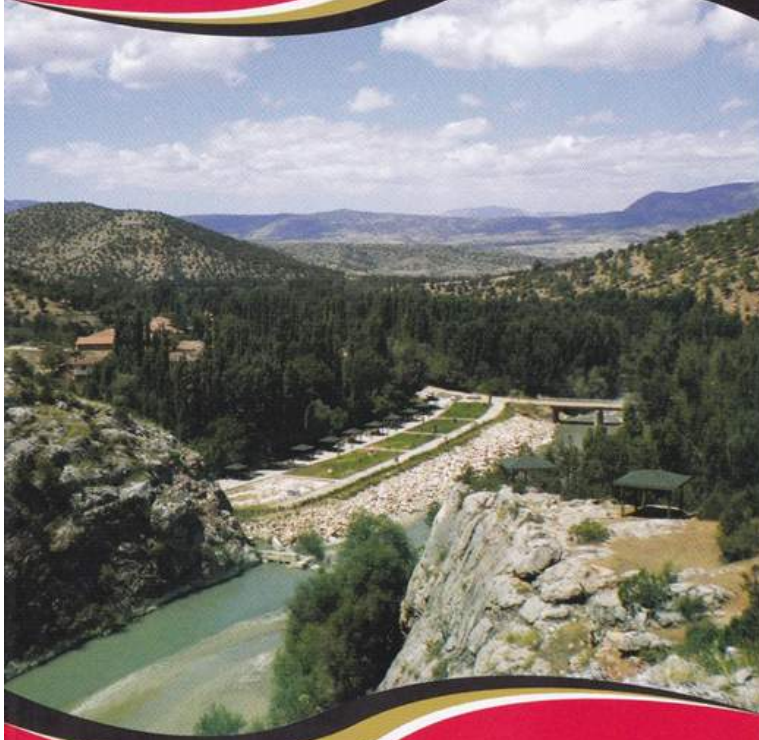

T.C.
ÇORUM VALİLİĞİ

Türkiye

ORTAKÖY - ŞAPINUVA İNCESU KANYONU

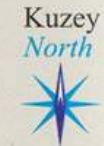
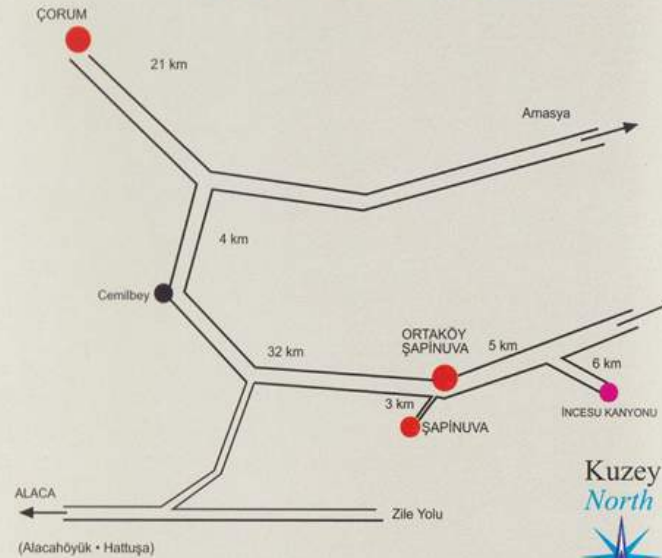
ORTAKÖY - ŞAPINUVA İNCESU CANYON

İL KÜLTÜR ve TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

Ortaköy - Şapınuva İncesu Kanyonu Ulaşım Krokisi

*How to Reach
Ortaköy-Şapınuva & İncesu Canyon*

Çorum-Ortaköy :60 km

Alacahöyük - Ortaköy :60 km

Tel:0. 364. 213 47 04 - 213 85 02 • Fax:0. 364. 212 05 10

Çorum Müzesi:0.364.213 15 68 Alacahöyük Müzesi:0.364. 422 70 11

Boğazkale Müzesi:0.364.452 20 06

Ortaköy Kaymakamlığı:0.364.491 40 10 Ortaköy Bld. Bşk.:0.364.491 40 05

www.corumkulturturizm.gov.tr e-mail:corum@kultur.gov.tr

T.C. Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne hazırlanmış İl Özel İdaresince bastırılmıştır.

Ortaköy – Őapinuva

Hitit Devletinin önemli idari merkezlerinden biri olan Őapinuva-Ortaköy,  orum' un 53 km. güney doğusundadır. Hitit  ağında, hem siyasi hem de coğrafi konumu nedeniyle stratejik bir noktada yer alan Őehir, önemli bir askeri ve dini merkezdir. Őapinuva ile ilgili olarak Tokat MaŐat H y k kazılarında ele geçen büyük krala ait bir mektupta "Bu tablet size ulaŐınca, 1701 askeri  shupitta'dan acele olarak sevkediniz ve onları iki gün içerisinde Őapinuva Őehrine, Majeste'nin huzuruna getiriniz" ifadesine göre Hitit kentinin önemli idari bir merkezi olduğu anlaŐılmıŐtır. Buradaki yazıŐmaların büyük bir kısmını oluŐturan büyük kral ve kraliçeye gönderilen mektuplar, Őapinuva'da bir kraliyet çiftinin varlığını gösterir. Kentte Büyük kral III. Tuthaliya'nın yanında yer alan kraliçe Taduhepa'dır. Taduhepa III. Tuthaliya'nın ölümünden sonra kral I. Őupiluliuma ile birlikte ülkeyi yöneten krali edir. Őapinuva Őehri aynı zamanda ordu komutanlığının ve askerin sürekli olarak hazır bulunduğu bir yerdir. Hitit büyük kralı II. MuŐili de "Őapinuva'daki birlikleri teŐtiŐ ettim ve orduma öncülük ettim" demektedir. Őapinuva, kendi idari bölgesinde yer alan Őehirlerle birlikte oldukça geniŐ bir alana yayılmakta ve iki Firtına Tanrısı adına ayrı ayrı yapılmış olan iki tapınağı, krali e sarayı, ordu komutanlığı ve belediye teŐkilatı gibi önemli kurumlaryla olduk a teŐkilatlı bir Őehir g r n m ndedir.

Őapinuva-Ortaköy is located in southeast, 53 km far from  orum. It was one of the important administrative centers of the Hittite Empire. The city, which was located on a strategic point owing to its both political and geographical location, is an important military and religious center. A letter about Őapinuva written by the great king was found in the Tokat MaŐat H y k excavations. In this letter king says, "When you receive this tablet, promptly dispatch the 1701 soldiers from  shupitta, and bring them to Őapinuva city before the Majesty in two days." It was understood from this statement that this Hittite city was an important administrative center. The letters sent to the great king and queen constituting a big part of the correspondences here show the presence of a king and queen from the dynasty. Queen Taduhepa stands by the Great King Tuthaliya III. She ruled the country with the King Shupiluliuma I, after Tuthaliya III died. Őapinuva was a city where there were always an army command and soldiers. Mursili II, who was a great Hittite King once said, "I inspected the troops in Őapinuva and leaded my army." Őapinuva is located on a reasonably wide area covering the cities in its administrative region. It is a well organized city with its queen palace, army command, city hall and two temples built for the two Storm Gods.

İncesu Kanyonu ve Kybele Kabartması

Ortaköy İlçesi İncesu köyü sınırları içerisinde yer alan ve yöre halkı tarafından Uzungeçit ismi verilen İncesu Kanyonu 12 km uzunluğundadır. Doğusunda 1363 metre yüksekliğinde Alan Dağları, batısında ise Malbelen Tepesi yer almaktadır. Antik adı Scylax olan Çekerek Irmağının geçtiği kanyonun her iki yanında yükselen kayalar üzerinde Hellenistik Döneme (M.Ö. 2.yüzyıla) tarihlenen duvar kalıntıları, halk tarafından mağara olarak adlandırılan merdiven basamaklı su sarnıçları, ahşap hatıl oyukları vardır. Bu durum antik çağlarda ağaçlarla inşa edilmiş bir çok yapının varlığına işaret etmektedir.

İncesu Canyon and Cybele Embossing

Incesu Canyon is within the borders of Incesu village in Ortaköy district and named as Uzungeçit by the local people. It is 12 km long. On the right side of it stands the Alan Mountains which are 1363 meters high and on the left side of it stands the Malbelen Hill. The remains of a wall dating back to the Hellenistic Period (2nd century B.C.), water cisterns with steps named as imns by the people, and wooden girder craters take place on the rocks that stand on both sides of the canyon from where the Çekerek River which was called as Scylax in ancient times passes. These indicate that there were so many wooden constructions in the ancient times.

İncesu Köyüne yaklaşık 1 km. uzaklıkta suyun aktığı yöne doğru sol tarafta kayalar üzerinde, ırmağın yatağından 1.5 metre yükseklikte bir tanrıça kabartması (Kybele) bulunmaktadır. Bir kaya bloğu üzerine yapılmış olan tanrıça, önünden akan Çekerek (Scylax) ırmağına ve karşısında yüksek kayalar üzerinde yer alan kaleye bakmaktadır. Bir taht üzerinde oturduğu düşünülen tanrıça sol elinde bir aslan yavrusu tutmaktadır.

There is an embossing of a goddess (Cybele) on the rocks, 1.5m above the river bed, on the left, parallel to the flow direction of the water, at a 1 km distance from the Incesu village. The Goddess built on a rock block faces the Scylax river that runs in front of it and the castle that stands on the high rocks. The Goddess deemed to be sitting on a throne holds a young lion in his left hand.

Kybele Kabartması
Cybele Embossing

Ana tanrıça geleneği Anadolu'da Neolitik çağdan itibaren görülmeye başlanmıştır. M.Ö. 9000'den itibaren bereket, verimlilik, doğurganlık anlamında karşımıza çıkan ana tanrıça kültürünün, Kalkolitik ve Eski Tunç Çağında da devam ettiği bu dönem eserlerinde görülmektedir. Hitit döneminin de içinde yer aldığı M.Ö 2. binde de yaşatılan ana tanrıça kültü, Geç Hitit döneminde Kubaba, Frig döneminde Kybele ismini almış Hellenistik dönemde de aynı isimle devam etmiştir.

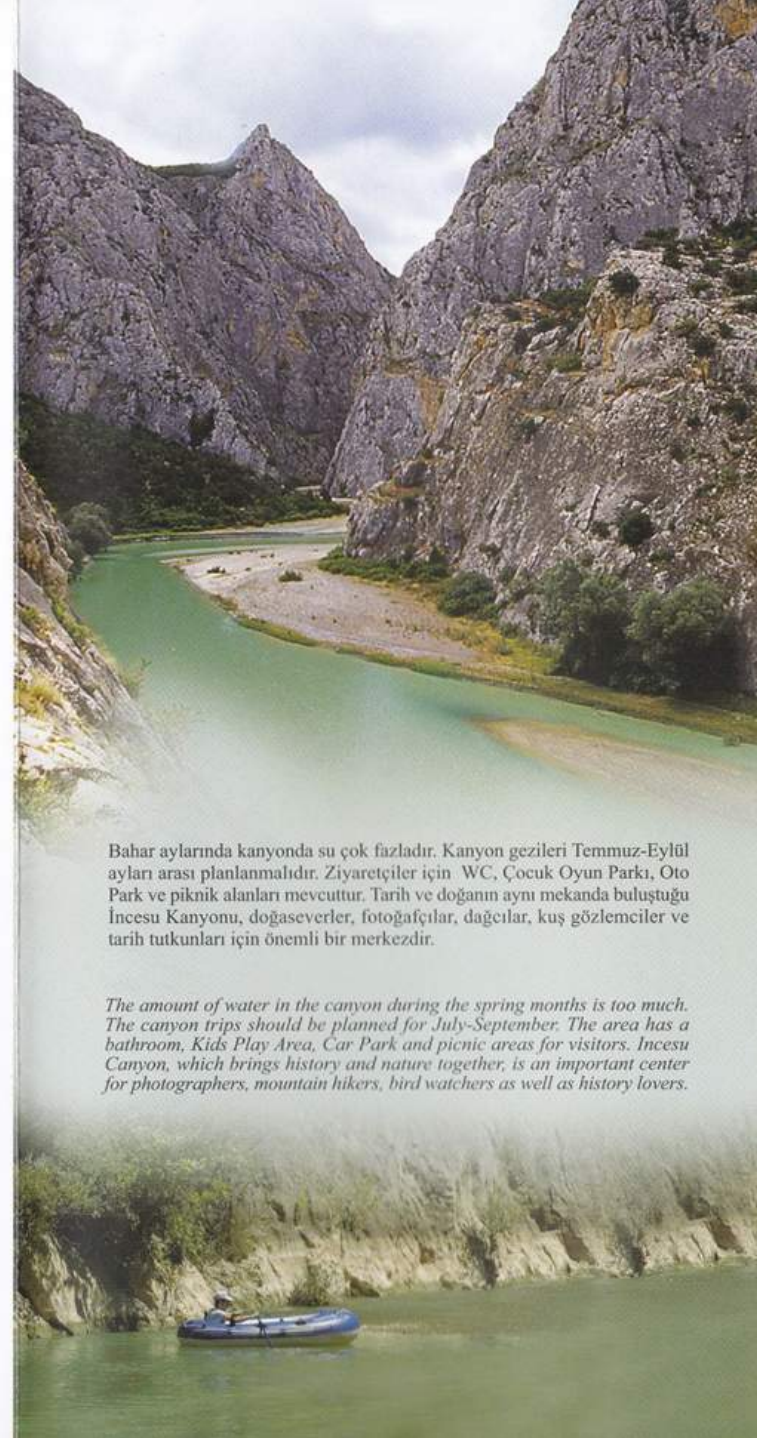
İncesu kanyonundaki Kybele kabartması, Anadolu'da Hellenistik Çağa tarihlenen Kybele kabartmalarının en büyüğüdür ve bu büyüklükte böyle bir Kybele kabartması henüz bilinmemektedir.

İncesu kanyonu tarihi ve doğal güzelliklerinin yanısıra doğal yaşam alanı olarak birçok hayvan ve bitki topluluğuna ev sahipliği yapmaktadır. Bölgeye has bitki ve hayvan türleri mevcuttur. Kanyon ekosistemi ırmakın su yapısıyla ilişkili gelişmiştir. Soyu tükenme tehdidi

The belief of a mother goddess in Anatolia emerged in Neolithic Age in 9000 B.C. It has been observed in Chalcolithic and Ancient Bronze Age works that the cult of mother goddess having connotations such as blessings, fruitfulness and fertility continues in these periods as well as the Neolithic Age. The cult of mother goddess existing in 2000 B.C. including the Hittite period was named as Kubaba during the Late Hittite period, as Cybele during the Phrygian and Hellenistic periods.

The Cybele embossing in the İncesu Canyon is the biggest among the other Cybele embossings in Anatolia of the Hellenistic period, and no other Cybele embossing as big as this has been discovered yet.

İncesu Canyon hosts so many historical and natural beauties and it provides a natural habitat for many species of plants and animals which are special to the region. The ecosystem of the canyon developed related to the structure of the river

Bahar aylarında kanyonda su çok fazladır. Kanyon gezileri Temmuz-Eylül ayları arası planlanmalıdır. Ziyaretçiler için WC, Çocuk Oyun Parkı, Oto Park ve piknik alanları mevcuttur. Tarih ve doğanın aynı mekanda bulunduğu İncesu Kanyonu, doğaseverler, fotoğrafçılar, dağcılar, kuş gözlemciler ve tarih tutkunları için önemli bir merkezdir.

The amount of water in the canyon during the spring months is too much. The canyon trips should be planned for July-September. The area has a bathroom, Kids Play Area, Car Park and picnic areas for visitors. İncesu Canyon, which brings history and nature together, is an important center for photographers, mountain hikers, bird watchers as well as history lovers.

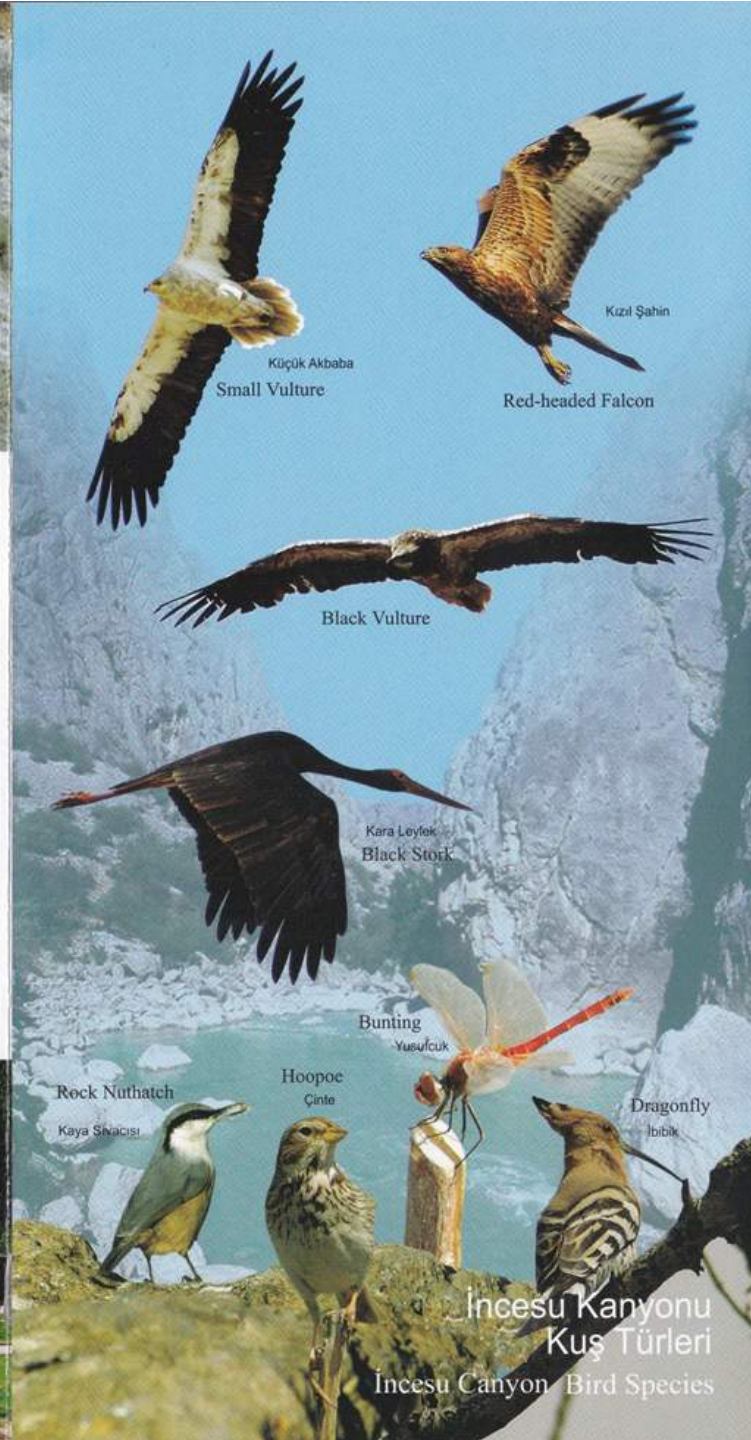

altında olan Anadolu'nun nadir türleri kanyonda hala yaşam alanı bulmaktadır.

Özellikle kuş türleri açısından zengin bir alandır. Su kuşları (Ak Balıkçıl, Gri Balıkçıl, Dere Kuşu v.b.) yırtıcı kuşlar (Kızıl Şahin, Yılan Kartalı, Kara Akbaba, Küçük Akbaba, Kızıl Akbaba, Puh v.b.) ve diğer Duvar Tırnaşık Kuşu, Kızıl Gagalı dağ Kargası, Kaya Sivacı Kuşu, Yalı Çapkını gibi pek çok kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. İrmakta Kababurun (Abramis brama), İn Balığı (Copeata tinca), Alburnus alburnus, Sazan (Cyprinus carpio), Tatlısu Kefali gibi ekonomik değeri olan balık türlerinin yanısıra gobididae familyasına ait balıklar, tatlısu yengeci gibi türler bulunmaktadır. Sayıları azalmakla birlikte Su Samuru hala kanyonda yaşayan canlılar arasındadır.

water. Some rarely found species of Anatolia under the threat of extinction still manages to live in the canyon.

Incesu is a region rich in particularly bird species. It hosts water birds (white heron, grey heron, valley bird, etc.), raptures (red-headed falcon, snake eagle, black vulture, small vulture, griffon vulture, eagle owl, etc.), and other species of birds such as climbing bird, red-beak mountain crow, rock nuthatch and kingfisher. There are some fish species of high economic value in the river such as carp bream (abramis brama), cave fish (copeata tinca), bleak (alburnus alburnus), carp (cyprinus carpio) and fresh water grey mullet, and also species of the goby fish family and fresh water crabs. Otter fish still manages to live among the other species that live in the canyon.

Incesu Kanyonu
Kuş Türleri
Incesu Canyon Bird Species

Kanyon doğa yry, doğa fotoğrafılığı, kampoılık belli dnemlerde su sporları yapılabilcek konumdadır. Ku gzlem topluluklarının aratırma-gzlem yapabileceği, ender ku trlerini barındıran bir yaam alanıdır. zellikle doğa severler ve tarih-doğa fotoğrafıları iin kefedilmemi bir cazibe merkezi potansiyeline sahiptir.

The canyon is located in such a place that is convenient for hiking, photography, camping and at certain times of the year for water sports. It is a living quarter for rare bird species. The bird observation teams can make researches and observations here. It has an undiscovered potential to be a center of attraction especially for the nature lovers and the history-nature photographers.

